

**Pasaules
Dabas
Fonds**
sadarbībā ar

2013. gada 2. maijā
Reģ. Nr. 1.-5.2./59

**L. cien. Laimdotai Straujumai
Latvijas Republikas Zemkopības ministrei
Republikas laukumā 2
Rīgā, LV-1981**

Elektroniskās kopijas:
Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padomei
Zemnieku saeimai
Latvijas Bioloģiskās lauksaimniecības asociācijai
Vides aizsardzības un Reģionālās attīstības ministrijai
Dabas aizsardzības pārvaldei
plašsaziņas līdzekļiem Latvijā un Eiropas Savienībā

***Atklātā vēstule par Latvijas Lauku attīstības
programmas 2014.–2020. vides pasākumiem***

Latvijas Dabas fonds (LDF), Pasaules Dabas Fonds (PDF), Latvijas Ornitoloģijas biedrība (LOB) un Latvijas Botāniķu biedrība (LBB) ir norūpējušies par Zemkopības ministrijas (ZM) piedāvātajiem vides pasākumiem Latvijas lauku attīstības programmā 2014.–2020. gadam (turpmāk tekstā LAP).

LAP mērķis ir nodrošināt vides kvalitātes un ar to saistīto vides pakalpojumu saglabāšanu. Aicinām LAP iekļaut tikai tādus vides pasākumus, kas dod nozīmīgus un izmērāmus ieguvumus videi. Sabiedriskos līdzekļus vides pasākumiem nedrīkst izmantot tādu pasākumu finansēšanai, kuru prioritāte ekoloģiskā skatījumā Latvijas apstākļos ir zema. Gribam vērst uzmanību uz to, ka par Eiropas Savienības līdzekļiem LAP nav pieļaujama tādu pasākumu īstenošana, kas nodara kaitējumu videi, samazina bioloģisko daudzveidību vai degradē lauku ainavu.

Pirmkārt, aicinām ZM pildīt līdz šim panāktās vienošanās par LAP pasākumu uzlabošanu un ieviešanu, par kuriem ir lēmusi LAP Uzraudzības komiteja:

- 2011. gada 21. jūnijā sēdē **par „Meža vides maksājumu” konkrētu ieviešanas nosacījumu un kritēriju izstrādi** Lauku atbalsta dienesta (LAD) vadībā (http://www.zm.gov.lv/doc_upl/21062011_protokols.pdf).
- 2011. gada 9. decembra sēdē **par pasākuma „Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos” (BDUZ) likmes dažādošanu** atkarībā no apsaimniekošanas grūtības pakāpes un **NATURA 2000 meža īpašniekiem atbalsta maksājuma diferenciāciju** (http://www.zm.gov.lv/doc_upl/Protokols09122011.pdf).

Otrkārt, rosinām ZM nekavējoties uzsākt diskusiju par jauniem, Latvijas apstākļiem piemērotiem agrovīdēs pasākumiem un esošo pasākumu paplašināšanu. Sakarā ar to, ka šobrīd aktuālajā Eiropas Parlamenta Lauku attīstības regulas projekta piedāvājuma redakcijā paredzēts,

ka ne mazāk kā 25% no Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējuma jānovirza bioloģiskajai lauksaimniecībai un agrovidei un pastāv iespēja, ka šāds nosacījums saglabāsies arī regulas gala tekstā. Kā dabas aizsardzības nevaldības organizācijas piedāvājam sekojošus agrovides pasākumus:

1) Biotopu apsaimniekošana aizsargājamo sugu dzīvotņu un biotopu atjaunošanai un saglabāšanai

Katram Latvijā sastopamajam ES nozīmes zālāju biotopam un aizsargājamajai sugai ir savas specifiskas apsaimniekošanas prasības, kuras nav iespējams pilnībā nodrošināt ar unificētu visiem zālāju biotopiem paredzētu pasākumu. Atšķiras gan apsaimniekošanas darbību veikšanas raksturs (ganīšana vai pļaušana), gan laiki, gan biežums, gan citi nosacījumi. Individuāli pasākumi paredzami vairākiem biotopiem un sugām (detalizētāka informācija pieejama LDF). Pēdējo gadu desmitu laikā neatbilstošas apsaimniekošanas dēļ Latvijā ir būtiski samazinājušās vairāku ES nozīmes aizsargājamo biotopu platības, tajā skaitā BVZ, zāļu purvi, pelēkās kāpas un virsāji, tāpēc ir jāparedz atbalsts šo biotopu atjaunošanai.

2) Ainavas elementu uzturēšana un veidošana, t.sk. aramzemes lauku sadalīšana ar zālāju veģetācijas joslām (ežām) un neapstrādātu saliņu veidošana aramzemes laukos

Jāveicina lauka platības iekļautu mazo ainavas elementu uzturēšana (saglabāšana): atsevišķi koki, koku grupas līdz 0,1 ha platībā vai koku rindas līdz 20 m platumā – ozoli, liepas, gobas, vīksnas (stumbra diametrs lielāks kā 16 cm), citi koki (stumbra diametrs lielāks kā 30 cm), akmeņu kaudzes, krūmu puduri (ne lielāki kā 5×5 m un kopumā ne vairāk kā 1% no lauka platības). Jāveicina lauka platībā iekļautu mazo ainavas elementu veidošana teritorijās, kurās nepieciešams palielināt lauksaimniecības ainavas strukturālo daudzveidību un aramzemes lauku sadalīšana ar vismaz 4 m platām zālāju veģetācijas joslām (ežām) tā, lai vienlaidus lauka platība nepārsniegtu 30 ha. Laukos, kas lielāki par 25 ha jāveicina neapstrādātu saliņu veidošana.

3) Mitrzemju (mitru ieplaku) uzturēšana un veidošana lauksaimniecības zemēs un lauksaimniecības noteci mazinošu pasākumu atbalsts

Mitrzemju uzturēšana vai jaunu nelielu mitrzemju veidošana augu barības elementu no lauksaimniecības noteces mazināšanai. Mākslīgajos mitrājos tiek izmantoti dabā notiekošie pašattīrīšanās procesi, t.sk. mitrāju īpašība aizturēt suspendētās augsnes daļiņas un izšķīdušās minerālvielas. Mitrzemes paralēli nodrošinātu arī agroainavas strukturālo daudzveidību. Atbalsts neliela mēroga pasākumiem, kas veicina lauksaimniecības noteces mazināšanos, kā saimniecībā esošo meliorācijas grāvju dabiskošana un profila maiņa, nelielu nosēdīķu veidošana uz meliorācijas grāvjiem, un citi.

Pieprasām izskaidrot BDUZ finansējuma samazinājumu, kas paredzēts jaunākajā ZM LAP finanšu līdzekļu sadalījuma projektā un to, kā ZM plāno nodrošināt dabīgo zālāju apsaimniekošanu, to platību nesamazināšanos un kvalitātes uzlabošanos? Lūdzam mūs laicīgi informēt par iespējām piedalīties LAP izstrādes darba grupās vai citām priekšlikumu iesniegšanas un apspriešanas iespējām.

Ar cieņu,

Ģirts Strazdiņš
LDF Valde